

Gyakorlatiasan a terepgyakorlatról

Rácz Zoltánné Bukor Anita

Szociális Központ és Gyermekjóléti Szolgálat, Kistelek
szakmai vezető

A terepgyakorlatban szerzett tapasztalatom, egy Társadalmi Megújulás Operatív Program 5.4.4. „Szociális szakemberek kompetenciáinak fejlesztése, megerősítése a Kisteleki kistérségben megújuló szolgáltatás-fejlesztési koncepció tükrében” pályázatnak köszönhetően, igen speciálissá és innovatívvá vált.

A projekt megvalósításában konzorciumi partner volt a Szegedi Tudományegyetem Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar (továbbiakban: ETSZK). Az együttműködésnek köszönhetően: a Szegedi Tudományegyetem, valamint a Kisteleki kistérség szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatásokat nyújtó ellátásai, illetve a szolgáltatások biztosításáért felelős Kistérségi Társulás közötti együttműködés, kapcsolatok és tudástranszfer megerősödött és fejlesztésre került. A terepgyakorlatok helyszínei kibővítésre kerültek - a Kisteleki kistérség (Baks, Balástya, Csengele, Pusztaszer, Ópusztaszer, Kistelek) valamennyi településére – különös tekintettel Baks Községre és Kistelekre. A Kisteleki kistérségben lévő terepgyakorlatokon résztvevő hallgatók száma a korábbi 5-6 hallgatóról 70-re emelkedett. Az ETSZK hallgatói számára egyéni terepgyakorlat tudtunk biztosítani – egy tereptanárhoz maximum 2 fő terepgyakornok tartozott. A Kisteleki kistérségben lévő tereptanárok számának növelésére is lehetőség nyílt, a korábbi 4-5 tereptanár helyett 15 fő került alkalmazásra, akik képesítést is szerezhettek a projekt során.

A tereptanárok egy speciális tananyagot sajátítottak el, melyet az ETSZK tanárai, Ágoston Magdolna és Oraveczné Bodor Piroska állított össze, *Kompetencia alapú tereptanárképzés módszertani kézikönyve* címmel. A tananyag, a Kisteleki kistérségre specializáltan (tanyástérség, szegregátum) került kidolgozásra és a felolgozását e-learning képzés keretében határozták meg.

Azáltal, hogy a tereptanárok „végig dolgozták”, hogy tereptanárok legyenek, hiszen a Moodle felületen keresztül folyamatosan kellett a tananyagot elsajátítaniuk, majd az ahhoz kapcsolódó feladatokat megoldaniuk – sokkal tudatosabb tereptanárokká váltak. A tereptanárok szakmai kompetenciájuk mellé tereptanárságukban is kompetenssé váltak. Tisztába kerültek saját kompetenciáikkal (pl.: képzési kínálat, kompetencia térkép, portfólió készítése), tudatosodott bennük, hogy milyen elvárásaik vannak a gyakornokokkal szemben, milyen képességekkel kell, hogy rendelkezzen egy szociális munkás és ezek elsajátításához, milyen tanulási tapasztalatokat kell, hogy megszerezzenek a gyakornokok.

A tereptanárok mellett a terepgyakornokok képzésére is sor került, szintén a projekt keretében kidolgozott tananyag szerint. A tananyag – *Szociális munka tanyás térségben és szegregátumban* címmel, melyet szintén Ágoston Magdolna vezetésével Ciумandru Angéla és Kovács Krisztián állítottak össze.

A gyakornokok két alkalommal is részt tudtak venni egy hetes bentlakásos táborban Kisteleken, amely során elsajátították a szociális alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó szakmai alafogalmakat, kiemelt hangsúlyt kapott a tanyás térségben és a szegregátumban folyó szociális munka. Sor került tanya-látogatásra, a tanyasi élet közvetlen megfigyelésére. Bevezetést kaptak a szegregátumban folyó szociális munka elméleti alapjaiba A Mária-telepi látogatás során kapcsolatot tudtak kialakítani a szegregátum lakóival, közvetlen megfigyelést folytathattak a szociokulturális, szociális helyzetükről – a gyakornokok benyomásait szoció-fotókban is rögzítették.

A tábor egy kiemelkedő pontja volt, amikor a tereptanárok és a terepgyakornokok személyes kontaktust tudtak egymással kialakítani, a tereptanár- és gyakorlonktalálkozó keretében. Kötetlen beszélgetés során megismerkedhettek egymással. A hallgatók saját benyomásaik alapján tudták eldönteni, hogy melyik tereptanárnál töltenék el gyakorlati óráikat. Ez a személyes kontaktus a későbbi együttműködést sokkal személyesebbé és ezáltal eredményesebbé is tette.

A közös munka, mind a tereptanárok, mind a gyakorlonokok kompetenciáit megerősítette. A gyakorlati munka valóban felkészült, az elmélet és gyakorlat összhangját elsajátító szociális munkássá tette a gyakorlonokokat. A tereptanárok pedig kellő elméleti tudással, önismerettel, képessé váltak megismertetni a gyakorlonokokat a szociális munka mindennapjaival.

A pályázat adta lehetőségek elősegítették egy igazán emberközpontú, a kompetenciákat felszínre hozó terepgyakorlati rendszer kidolgozását, majd kipróbálását. Láthatóvá téve milyen is egy gyakorlatias terepgyakorlonok, egy gyakorlatias tereptanár, azaz egy gyakorlatias terepgyakorlon!